

здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.08 «Кримінальне право і кримінологія; кримінально-виконавче право» / С. Г. Блинська. Київський національний університет внутрішніх справ України, 2006. – С. 12.

3. Баулин Ю.В. Право граждан на задержание преступника / Ю. В. Баулин – Х. : Вища школа, 1988. – С. 99–100.

4. Якубович М.И. Необходимая оборона и задержание преступника: Пособие для слушателей / М. И. Якубович. – М. : Знание, 1976. – С. 59.

5. Советское уголовное право. Общая часть. – М.: Изд-во МГУ, 1977. – С. 230.

6. Плисюк Н.М. Умови правомірного затримання особи, яка вчинила злочин / Н. М. Плисюк // Університетські наукові записки, 2007 – № 2 (22) – С. 361–368.

7. Про судову практику розгляду кримінальних проваджень щодо злочинів проти життя і здоров'я особи за 2014 рік. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ від 3 червня 2016 р. – № 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zib.com.ua/ua/print/124335-](http://zib.com.ua/ua/print/124335-vischiy_specsud_uzagalniv_praktiku_schodo_zlochiviv_proti_zh.html)

[vischiy_specsud_uzagalniv_praktiku_schodo_zlochiviv_proti_zh.html](http://zib.com.ua/ua/print/124335-vischiy_specsud_uzagalniv_praktiku_schodo_zlochiviv_proti_zh.html)

Кільдянкiна М.Д., студентка

Науковий керівник: Соболь О.І., к.ю.н.,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПОЧАТКУ ЖИТТЯ

В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Життя , здоров'я, честь, гідність, недоторканність і безпека в нашій країні є найвищими соціальними цінностями. Проблеми визначення початку життя та особистих прав людини досліджувало багато вчених, наприклад Г. В. Антипова, О. С. Алексєєв, С.Д. Порошук, В.М. Трубникова, В.В. Сташис та

багато інших. Є багато різних думок та тверджень про початок життя. Деякі вчені вважають, що життя починається з моменту запліднення, з моменту визначення плоду життєздатним та з початку фізіологічних пологів. Народження дитини є великою радістю для батьків. Хотілось би визначити, що є початком життя і в юридичному значенні.

Метою моєї роботи є вирішення питань пов'язаних з визначенням початку життя людини в кримінальному праві, дослідження змісту та охарактеризування розвитку людини. Життя — це явище, що є сукупністю фундаментальних загальнобіологічних ознак (метаболізму, гомеостазу, росту, розвитку, відповіді на подразнення, розмноження, еволюції тощо), які характеризують живих істот, відрізняючи їх від неживих об'єктів. З розвитком суспільства й держави зростає роль життя людини в аксіологічному контексті. З кожним шаблоном розвитку гуманнішим стає ставлення суспільства до кожного свого члена. Відповідно, життя людини є в центрі охорони з боку суспільства й держави загалом.

Право на життя невіддільне від сукупності прав людини. Очевидно, що питання права на життя напряму пов'язані з проблемами існування самої держави і права загалом. Тому можемо говорити про важливість права на життя як інструментально-інституціонального явища політико-юридичної дійсності.

Стаття 3 Конституції України, проголошує, що людина, її життя, здоров'я, честь, гідність, недоторканість, безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а відповідно до статті 27 Конституції України, кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Захищати життя людини – це прямиий обов'язок держави. Це закріплено і в найважливіших міжнародних актах й релігійних джерелах: Загальній Декларації прав людини, Міжнародному Пакті про політичні і громадянські права, Декларації прав, свобод людини і громадянина та ін. Але в українському законодавстві досі не визначено з якого саме моменту починається цей захист.

Право на життя - одне з найважливіших особистих прав і свобод, гарантуючих тілесне існування людини як біологічної істоти та суб'єкта суспільних відносин. Проблема визначення початку життя людини, тобто моменту, після якого вона набуває права на життя і його охорону, досить важлива з багатьох причин: від розв'язання цієї проблеми залежать питання правоздатності, визначення правової природи абортів, встановлення наявності або відсутності об'єкта злочину, складу злочину та підстав кримінальної відповідальності та ряд інших питань.

У кримінально-правовій літературі останніх років є декілька підходів щодо визначення початкового моменту людського життя. Думки багатьох вчених, стосовно даного питання, дуже різняться між собою і поділяються, як правило, на декілька позицій: з моменту запліднення (С.Д. Порошук та О.В. Онуфрієнко); з моменту визначення плоду життєздатним (Р. Шарапов, В.М. Трубникова та Т.А. Павленко); з моменту фізіологічних пологів (В.В. Сташис та М.І. Бажанов); з моменту народження (відокремлення від організму матері). Зокрема вчені А. М. Красиков та Р. Стефанчук моментом життя людини вважають саме момент констатування повного вигнання або вилучення продукту зачаття з організму вагітної, тобто коли плід відокремився від утроби матері.

Початок життя людини і кримінально-правову охорону людського життя в чинному законодавстві України раціонально визначати з народження самої дитини, тобто з моменту фактичного відокремлення від організму матері та початку самостійного функціонування з подальшим поза утробним існуванням без посилання на періоди розвитку її організму, а лише спираючись на факт живонародження. Об'єктом даної групи злочинів є життя людини. Початком життя при цьому слід вважати початок фізіологічних пологів. Посягання на плід людини до початку родового процесу не є посяганням на життя і може призвести до відповідальності за незаконне проведення абортів. Кінцевим моментом життя є біологічна смерть.

Закон рівною мірою охороняє життя будь-якої людини, незалежно від її життєздатності, віку, моральних якостей тощо. Вбивство — це позбавлення життя іншої людини. Самогубство або замах на самогубство злочином не вважається.

Момент початку життя людини датується народженням головного мозку, тобто, досягненням плодом повних двадцяти двох тижнів внутріутробного розвитку. Це обґрунтовується національним законодавством, що, як правило, забороняє штучне переривання вагітності у термін понад 22 тижні. Наприклад, ч. 6 ст. 281 ЦК України передбачає, що у випадках, встановлених законодавством, штучне переривання вагітності може бути проведене при вагітності від дванадцяти до двадцяти двох тижнів. В Інструкції «Про порядок проведення операції штучного переривання вагітності» наголошується, що штучне переривання вагітності, строк якої становить від 12 до 22 тижнів, здійснюється відповідно до переліку підстав, за наявності яких можливе штучне переривання вагітності, наведених у додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2006 р. Тобто, законодавство України визначає повні 22 тижні вагітності як граничний строк її переривання за умови наявності законодавчо визначеної обставини. Штучне переривання вагітності, строк якої становить від 12 до 22 тижнів, здійснюється відповідно до Переліку підстав, за наявності яких можливе штучне переривання вагітності, строк якої становить від 12 до 22 тижнів, наведених у додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 N 144 «Про реалізацію статті 281 Цивільного кодексу України».

У ст. 117 КК України «Умисне вбивство матір'ю новонародженої дитини» передбачається, що відповідний злочин може бути вчинений під час пологів або відразу ж після пологів. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини під час пологів або відразу після пологів - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк. Це означає, що законодавець визнав момент початку життя саме з початком фізіологічних пологів - з того моменту, коли вони лише почалися,

незалежно від того, чи здатна дитина до самостійного існування. Зрештою пологи - це фізіологічний процес виходу плода з тіла матері. Тому, враховуючи критерій живонародженості, можемо визначити початковим моментом життя момент появи з організму матері частини тіла новонародженого за умови наявності у нього серцебиття. Саме таке рішення законодавця є обґрунтованим на сьогодні та відповідає потребам правозастосовної практики і теорії кримінального права.

Таким чином, нами визначено головне питання проблеми визначення початку життя людини та її право на життя. Ніхто не може позбавити людину життя. На початку зародження маленької дитини вже охороняється її право. Згідно з цього питання законодавець зазначив, що штучне переривання вагітності, якщо вона не перевищує дванадцяти тижнів, може здійснюватися за бажанням жінки, але все ж таки після дванадцяти тижнів переривати вагітність заборонено законом. Розглядаючи думки різних вчених з приводу початку життя людини, у мене сформувалась своя думка. Я вважаю, що початком життя людини є той період коли вона сама після народження може зробити перший вдих та визначення плоду життєздатним.

Клевець К.В., студентка

Науковий керівник: Соболь О.І., к.ю.н.,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

СТОРОНА ЗАХИСТУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Із моменту повідомлення особі про підозру в учиненні злочину чи притягнення її як обвинуваченої в кримінальному провадженні бере свій початок функція захисту, діють положення засади забезпечення права на захист у всіх її виявах. Саме тоді виникають правовідносини щодо забезпечення права